

Werk en gezondheid in de toekomst

Vergeten we de human factor niet?

Allard van der Beek & Maaïke Huysmans | HFNL 2018

Wie zijn wij?

Afdeling Sociale Geneeskunde, locatie VUmc
Department of Public and Occupational Health

- Arbeid en Gezondheid
- Kwaliteit, Risico & Veiligheid in de Gezondheidszorg
- Public Health rond het levenseinde
- Sport, leefstijl en gezondheid
- Jeugd en Gezondheid

Werk en gezondheid in de toekomst

- Gezondheid van de populatie verandert:
 - Demografische veranderingen
 - Langer doorwerken
- Het werk verandert ook:
 - Mechanisering, robotisering en digitalisering
 - Flexibilisering en globalisering
- Vergeten we de human factor niet?

Gezondheid en langer doorwerken

Aan: de minister en staatssecretaris
van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

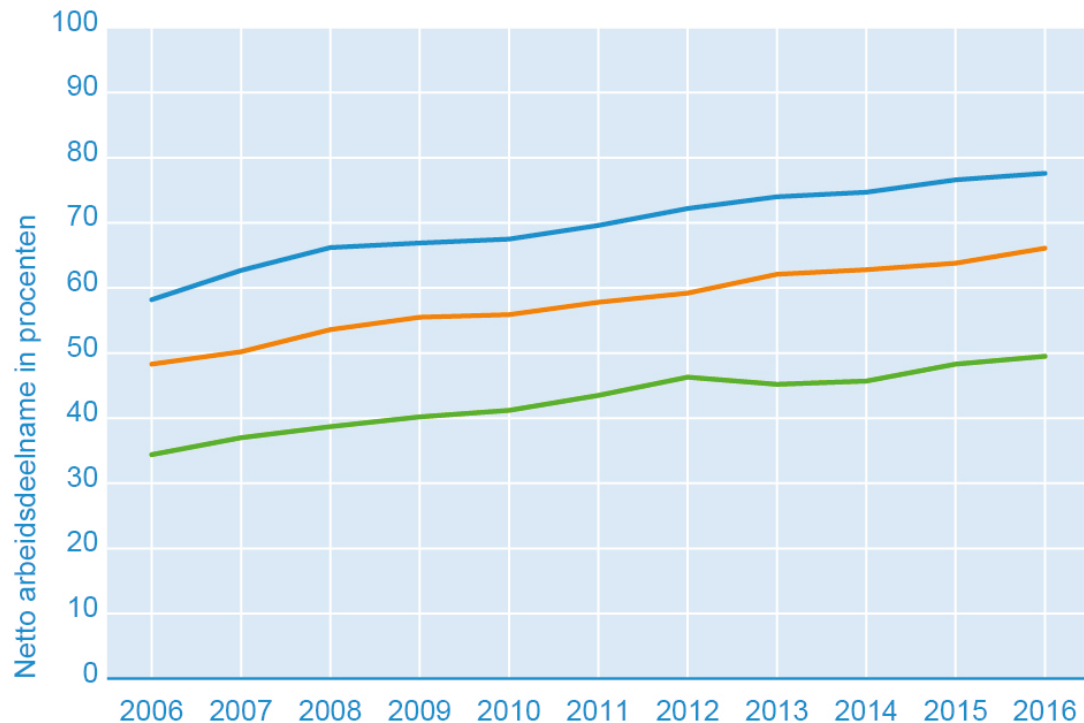
Nr. 2018/14, Den Haag 26 juni 2018

Werken we langer
door? En hoe zit dat
voor lager opgeleiden?

Arbeidsdeelname ouderen (55-65 jaar) neemt toe

Opleidingsniveau — Hoog
— Middelbaar
— Laag

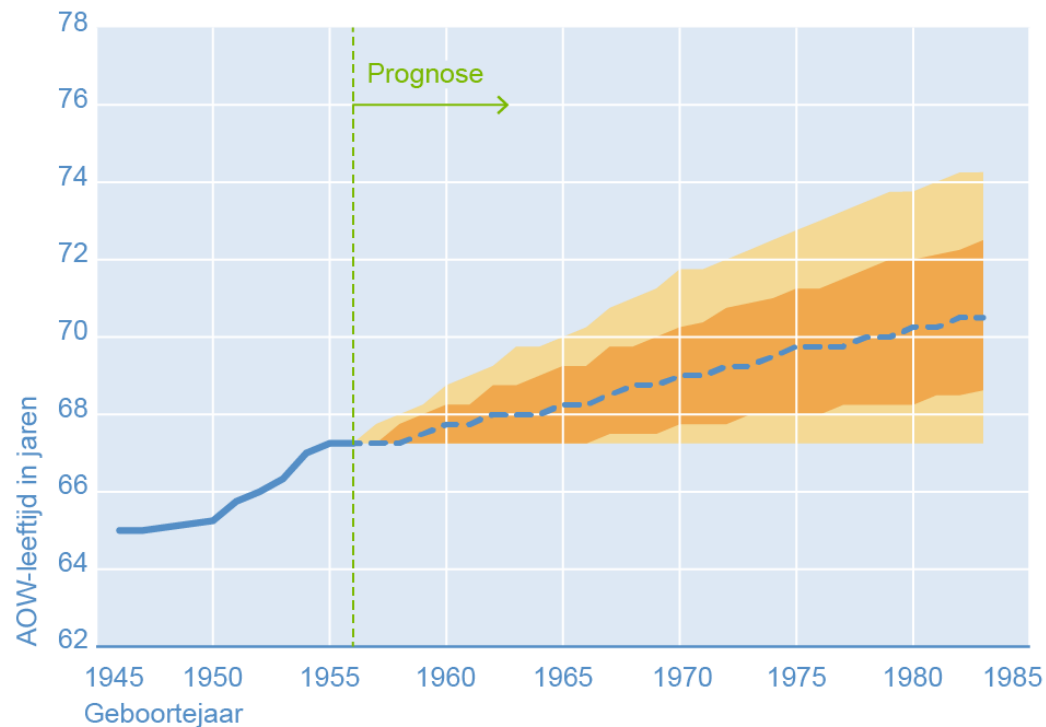
Arbeidsdeelname en gezondheid

- Werken is goed voor de (mentale) gezondheid!
- Uitstroom uit werk via WIA is uiteraard grotendeels door gezondheid, maar uitstroom via WW ook (16-27%)
- Financiële prikkels spelen grotere rol dan gezondheid
- Pensioneren (op reguliere leeftijd) lijkt ook gunstige effecten te hebben op mentale gezondheid

Hoe lang moeten we
in de toekomst (nog)
langer doorwerken?

De verwachte AOW-leeftijd stijgt met de verwachte stijging van de levensverwachting

- AOW-leeftijd
- - - Prognose AOW-leeftijd
- 67% kans dat de AOW-leeftijd in de toekomst in dit gebied ligt
- 95% kans dat de AOW-leeftijd in de toekomst in dit gebied ligt

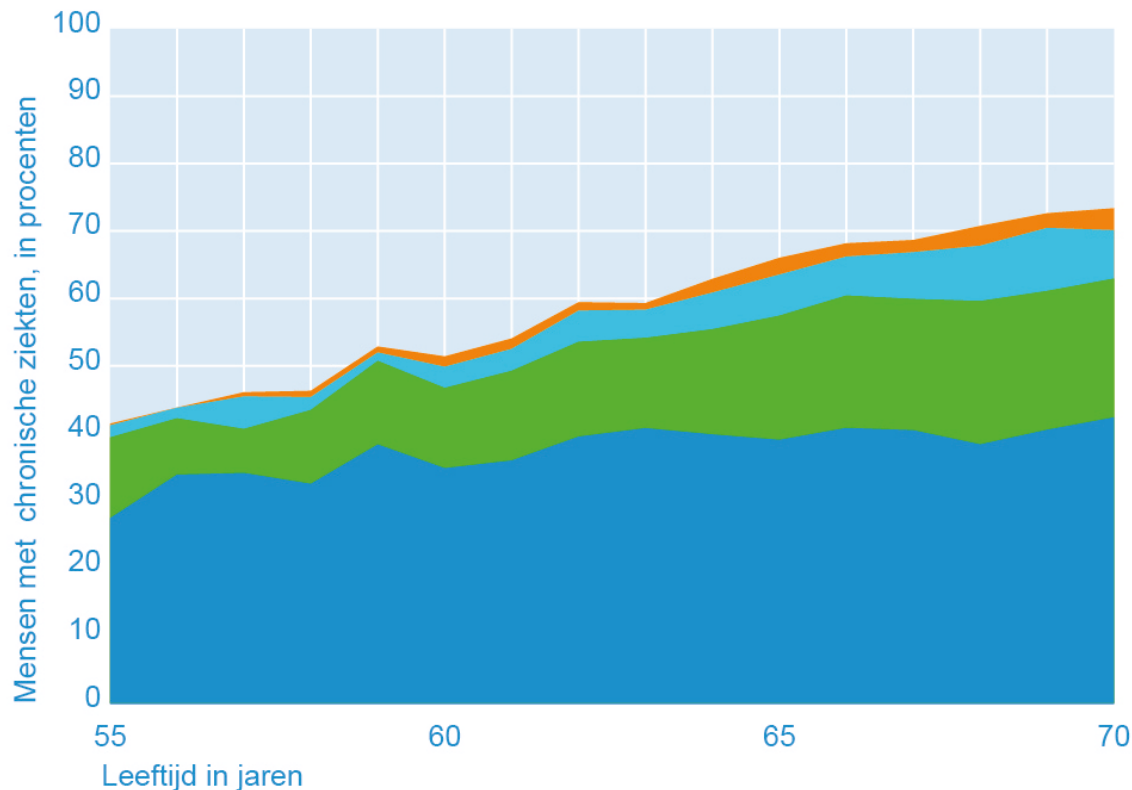

Langer doorwerken
betekent best veel
voor de gezondheid
van de populatie.

Grotere diversiteit!

Vooral het aandeel mensen met meer dan één chronische ziekte neemt toe met de leeftijd

Aantal chronische ziekten: 1 2 3 4 of meer

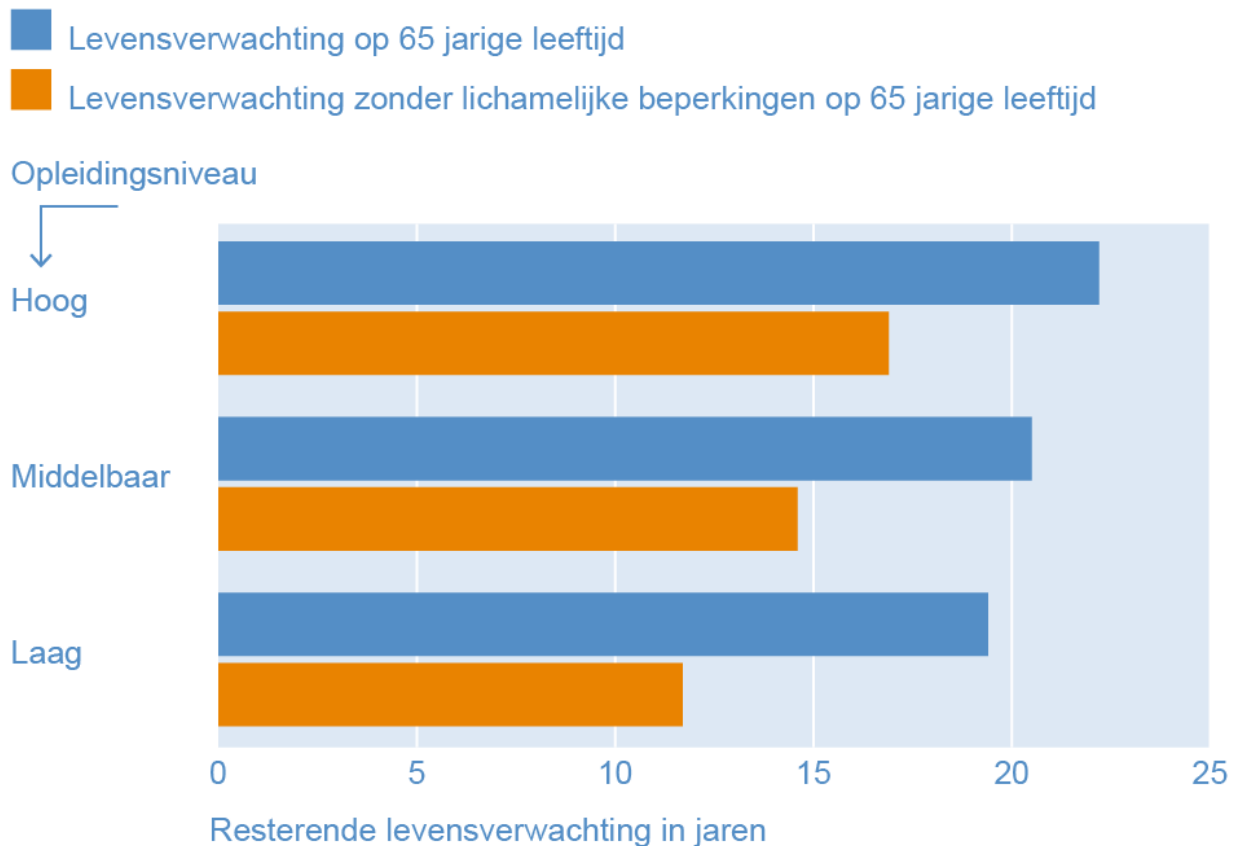

D'R IS NIKS VAN TE ZIEN HE...
...VAN DIE CHRONISCHE
ZIEKTE VAN JE...

Gezondheid laat verschillen zien naar opleiding; eerder begonnen met werken EN eerder overleden

Bij laagopgeleiden zijn de levensverwachting en levensverwachting zonder lichamelijke beperkingen op 65 jarige leeftijd beduidend lager dan bij hoogopgeleiden

NRC n.a.v. NIDI studie (31-07-2018)

AOW-LEEFTIJD

'Laagopgeleide moet eerder met pensioen dan hoogopgeleide'

Demografen pleiten in studie om niet één pensioenleeftijd te hanteren, maar om die te laten afhangen van het opleidingsniveau.

Door onze redacteur
Christiaan Pelgrim

AMSTERDAM. Het is mogelijk om de stijging van de AOW-leeftijd te vertragen zonder dat het de overheid met veel geld kost. Mensen met zware beroepen kunnen daar baat bij hebben. Dat schrijven onderzoekers van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) in een studie die deze dinsdag is gepubliceerd op economie website *Me Judice*. Ze sluiten daarmee aan bij een belangrijke politieke discussie.

Het NIDI oppert drie verschillende AOW-leeftijden: voor laag-, middelbaar en hoogopgeleiden. Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe langer je moet doorwerken. Hoogopgeleiden zouden de nu geplande stijging van de AOW-leeftijd blijven volgen: naar 67 jaar in 2021 en daarna meestijgend met de levensverwachting. De stijging voor laagopgeleiden en middelbaar opgeleiden wordt vertraagd.

Volgens de demografen is dat eerlijker dan één pensioenleeftijd, zoals nu. Nu worden alle groepen in de samenleving gelijk behandeld, ook al zijn ze niet gelijk. Laagopgeleiden beginnen gemiddeld eerder met werken, doen fysiek zwaarder werk en le-

ven korter. De studie is uitgevoerd op verzoek van Instituut Gak, dat onderzoek naar sociale zekerheid financiert.

Het kabinet-Rutte III verandert het liefst niets aan de geplande stijging van de pensioenleeftijd; dat zou namelijk al snel miljarden euro's per jaar kosten. Maar de druk van sociale partners neemt toe. Het ziet er naar uit dat vakbonden en werkgevers een tragere stijging van de AOW-leeftijd zullen eisen in ruil voor hun medewerking aan de kabinetsplannen om het aanvullende pensioen te veranderen.

'Onnodig dure oplossing'

Een lagere AOW-leeftijd voor alle Nederlanders vindt NIDI-onderzoeker Joop de Beer een „onnodig dure oplossing”, want voor hoogopgeleiden is de stijging volgens hem „niet problematisch”.

Ook buiten Nederland is discussie over stijgende pensioenleeftijden. In België onderhandelen sociale partners over een zware beroepenregeling. Wie een zwaar beroep heeft, zou eerder met pensioen mogen. Maar zo'n regeling ontwerpen is lastig, merken ze daar, want hoe bepaal je objectief hoe zwaar een beroep is?

In het NIDI-onderzoek staat het op-

leidingsniveau centraal omdat dat volgens de onderzoekers wel objectief is vast te stellen. Het uitgangspunt in de studie: laag- en hoogopgeleiden krijgen dezelfde verhouding

tussen het aantal jaren dat zij werken en dat zij met pensioen zijn.

Hoogopgeleiden kunnen de nu geplande leeftijdsstijging prima volgen, besloten de demografen, omdat zij gemiddeld laat beginnen met werken en een hoge levensverwachting hebben. Vervolgens berekenden de onderzoekers welke AOW-leeftijd nodig is om laagopgeleiden dezelfde verhouding tussen werk- en pensioenjaren te geven. Wat bleek: hun pensioenleeftijd zou extreem ver omlaag moeten, omdat zij juist eerder beginnen met werken en gemiddeld minder lang leven. Laagopgeleiden zouden op basis van de berekeningen in 2021 al met 62,3 jaar moeten stoppen, in plaats van 67 jaar. (Die grens van 62,3 jaar zal vervolgens wel hoger worden, omdat voor de hele bevolking de levensverwachting blijft stijgen.)

Dat leek de onderzoekers niet realistisch. „Het zou tot heel veel extra kosten leiden”, zegt De Beer, omdat het aantal AOW-uitkeringen dan in één keer enorm zou toenemen. Ook zou het leiden tot ongelijkheid tussen generaties, want nu moet iedereen nog doorwerken tot zijn 66ste.

Die twee problemen los je op, staat in de NIDI-studie, door langzaam naar dat nieuwe model toe te groeien. Voor

laagopgeleiden wordt de AOW-leeftijd voorlopig bevroren op de huidige 66 jaar, net zolang tot hun door het NIDI berekende pensioenleeftijd (van 62,3 jaar nu) boven de 66 jaar uitkomt. „Op die manier gaat de overgang heel geleidelijk”, zegt De Beer. Ook de kosten voor de overheid lopen geleidelijk op. Al zal ook dit voorstel op de lange termijn miljarden euro's kosten.

Vervroegd pensioen

Het onderscheid naar opleidingsniveau is nadelig voor hoogopgeleiden die zwaar werk doen - al hebben zij doorgaans meer mogelijkheden om te sparen voor een vervroegd pensioen.

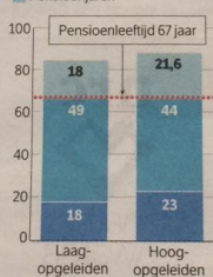
Minister Wouter Koolmees (Sociale Zaken, D66) waarschuwt regelmatig dat het verlagen van de AOW-leeftijd averechtse gevolgen kan hebben. Werkgevers zouden minder noodzaak kunnen voelen om hun oudere personeel gezond de pensioenleeftijd te laten halen, door hen bijvoorbeeld lichtere taken te geven.

Maar voor De Beer is het duidelijk dat er een eind moet komen aan één AOW-leeftijd voor iedereen, juist omdat laagopgeleiden nu het langst moeten werken en het kortst leven. Daar veranderen behulpzame werkgevers weinig aan.

Laagopgeleide werkt langer, leeft korter

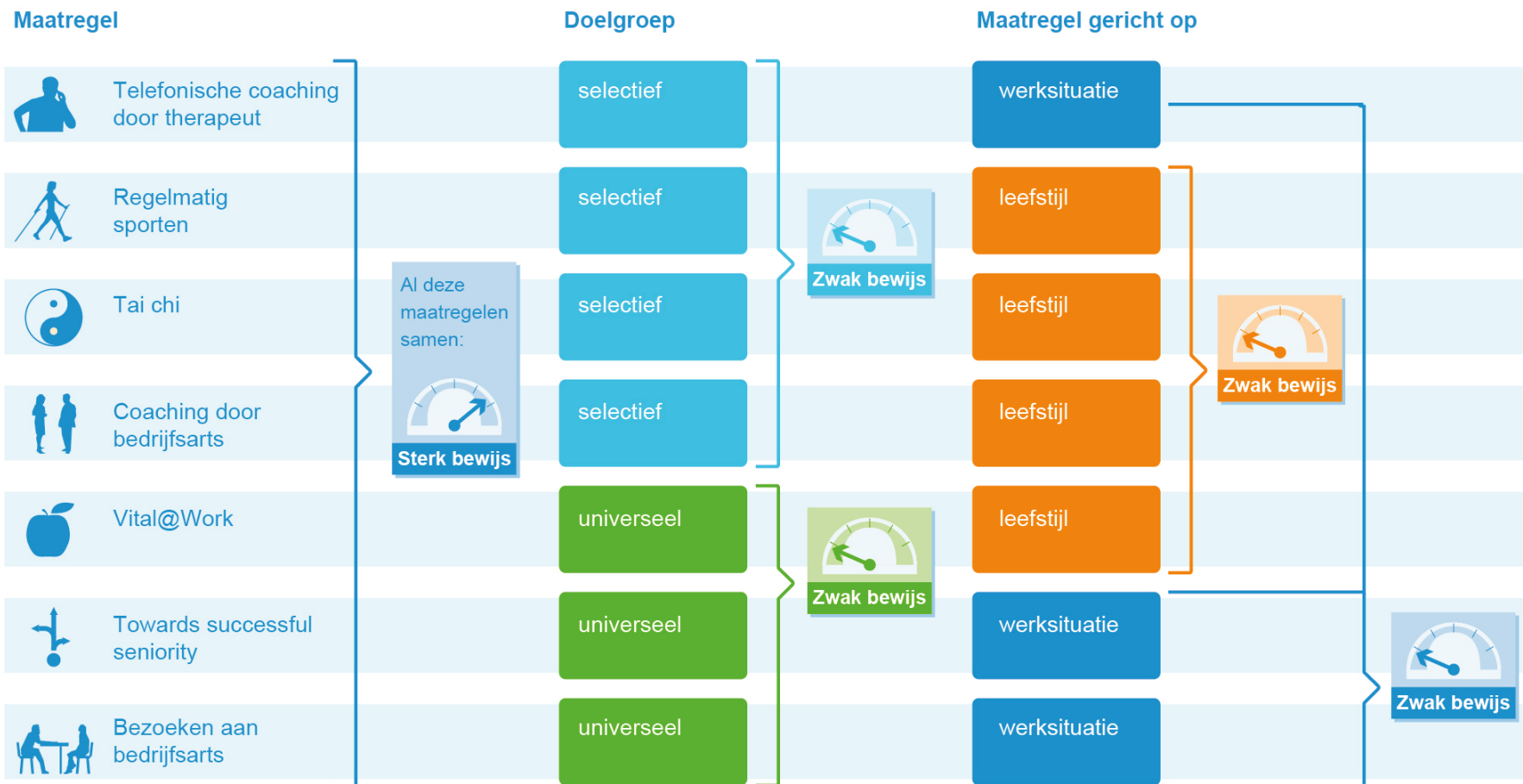
Verwachte situatie in 2021

■ School-/studiejaren
■ Werkzame jaren
■ Pensioenjaren

NRC 330718 / DM / Bron: NIDI, CBS

Alle maatregelen bij elkaar genomen is de bewijskracht voor kleine gunstige effecten sterk

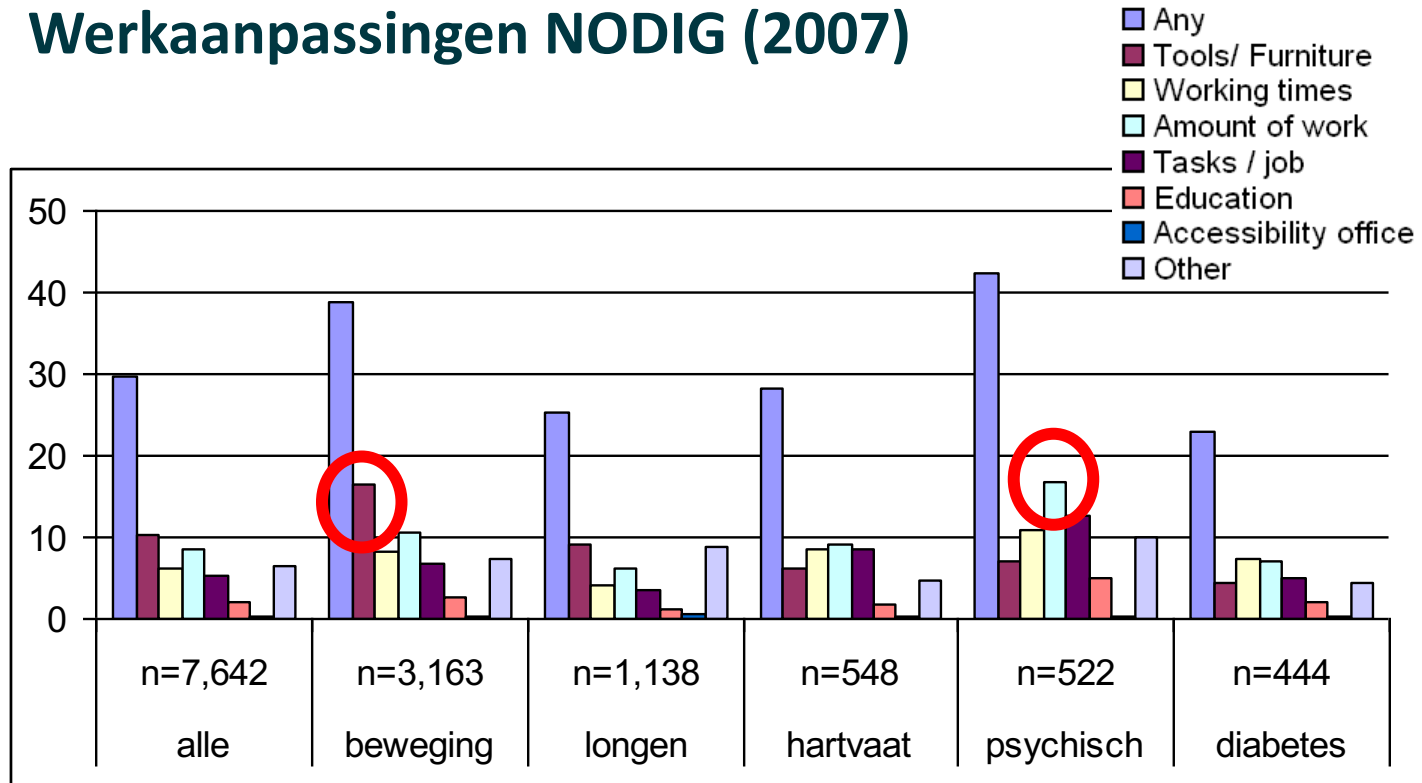

Chronisch zieken en werkaanpassingen

- Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (TNO & CBS)
 - 1. Jaarlijkse survey, representatief sample
 - 2. Cohort 2007-2008-2009
- Chronisch zieke werknemers
- Werkaanpassingen nodig
- Werkaanpassingen ingevoerd

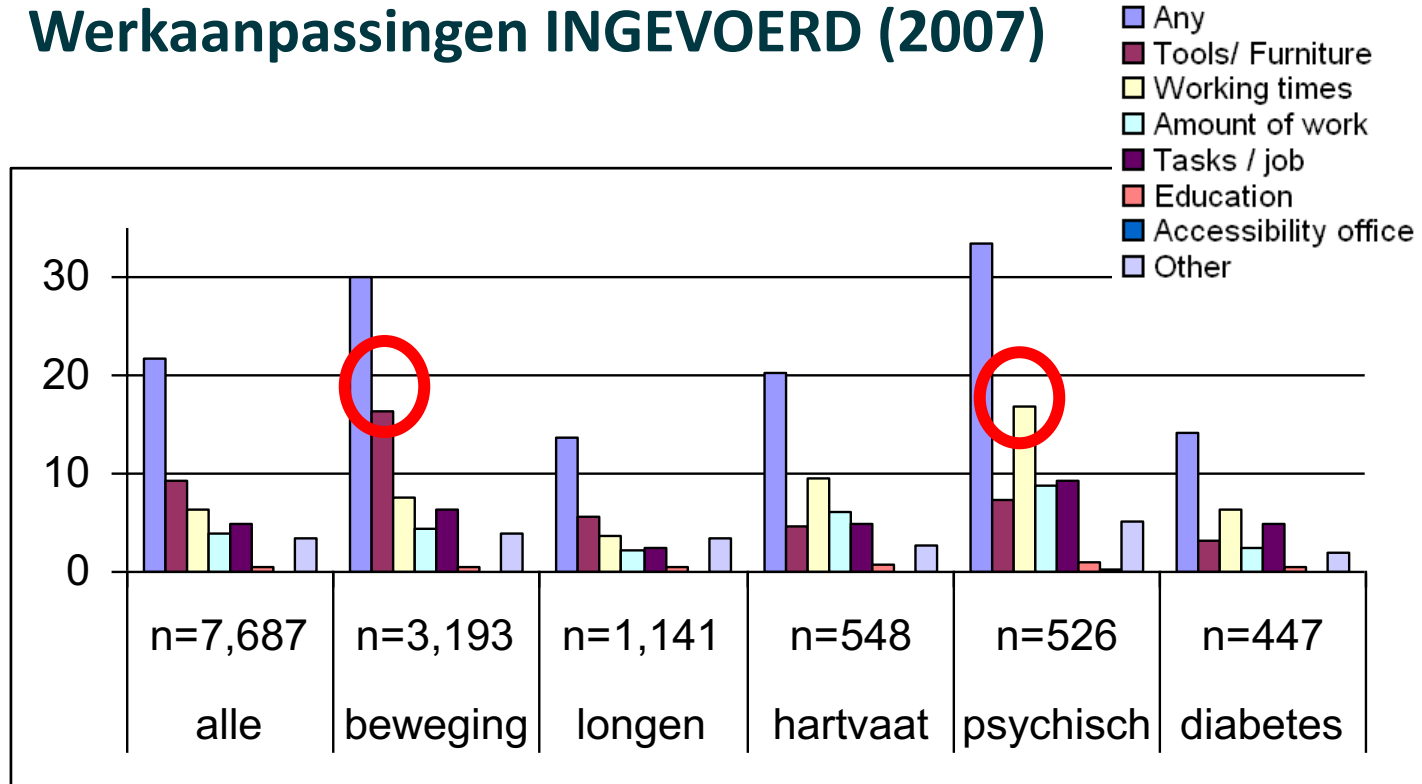

Werkaanpassingen NODIG (2007)

Werkaanpassingen INGEVOERD (2007)

Wrap up

- We zullen (veel) langer moeten doorwerken
- De werkende bevolking wordt dus, als populatie, ongezonder
- Diversiteit in gezondheid, o.a. grote sociaal-economische verschillen
- Maatregelen gericht op duurzame inzetbaarheid hebben vrij kleine, gunstige effecten; integrale aanpak en aandacht voor implementatie
- Wat leren deze conclusies ons voor toekomstige interventies?

MAATWERK door Ergonomie / Human Factors!

Werk en gezondheid in de toekomst

- Gezondheid van de populatie verandert:
 - Demografische veranderingen
 - Langer doorwerken
- Het werk verandert ook:
 - Mechanisering, robotisering en digitalisering
 - Flexibilisering en globalisering
- Vergeten we de human factor niet?

Trends in werk in de USA 1960-2010

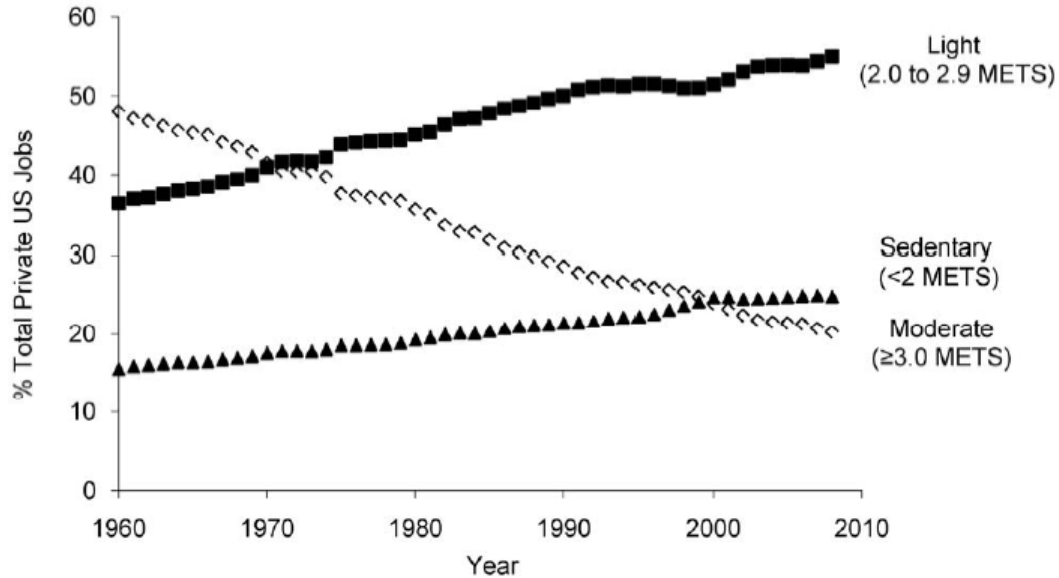
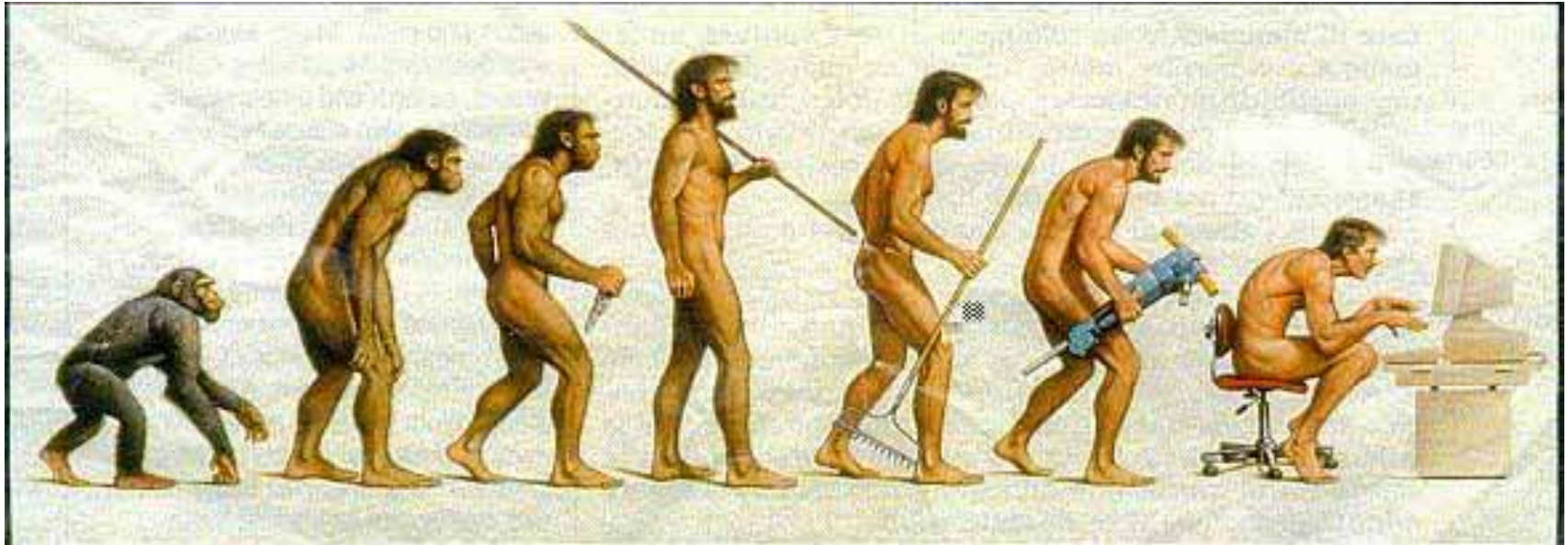

Figure 2. Trends in the prevalence of sedentary, light and moderate intensity occupations from 1960 to 2008.
doi:10.1371/journal.pone.0019657.g002

We zitten steeds meer... ook op het werk

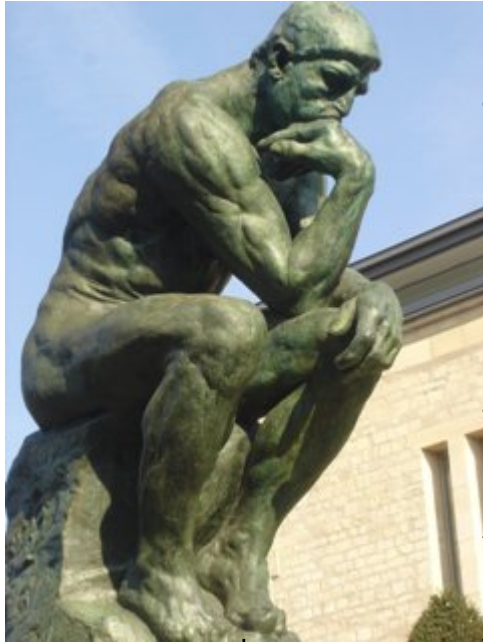
Overgewicht
/ Obesitas

Hart- en
vaatziekten

Mortaliteit

Kanker

Type 2
diabetes

Interventies op kantoor om zitten te verminderen

- Multicomponent interventies
- Korte termijn effecten op zitten -> lange termijn?
- Weinig aandacht voor klachten aan het bewegingsapparaat
- Effecten op groepsniveau -> individueel gebruik?

Wat als je al jaren een zit-sta bureau hebt?

- Gebruik je de sta-optie ook?
- Hoe vaak en hoe lang gebruik je het?
- Hoe ervaar je het gebruik?

Methode

- Populatie
 - Grote organisatie met kantoormedewerkers N=3533
 - Alle werknemers hebben een (electrisch verstelbaar) zit-sta bureau
- Online vragenlijst
 - Frequentie gebruik zit-sta bureau
 - Hoeveelheid zitten en fysieke activiteit (WSQ and OSPAQ)
 - Percepties over gebruik zit-sta bureaus

Gebruikers profielen

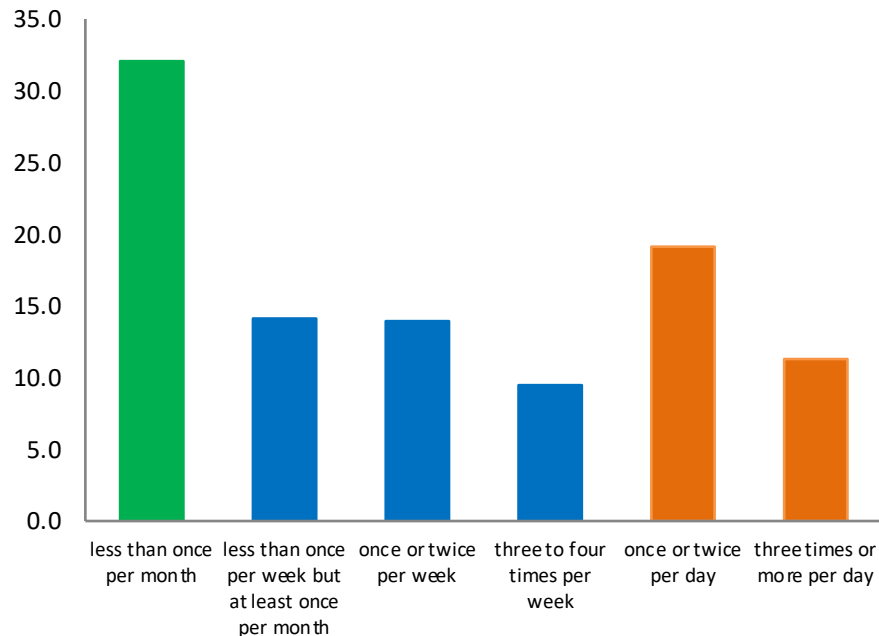
Niet gebruikers 32.1%

Maandelijks/wekelijks 37.5%

Dagelijks 30.4%

Totaal N=1098

Frequentie van gebruik van zit-sta bureau

Zit- en statijd

	Niet gebruikers		Maandelijks/wekelijks		Dagelijks		Total	
OSPAQ, mediaan (25-75 IQR)								
Staan, percentage *	5	(1-5)	5	(5-10)	15	(10-30)	5	(5-12)
Staan, uren/week *	1.6	(0.4-2.5)	2.2	(1.6-4.0)	6.5	(4.0-12.6)	2.6	(1.5-5.6)
WSQ, gemiddelde (SD) uren/dag								
Zitten op werkdag **	11.1	(2.1)	10.6	(2.0)	9.3	(2.4)	10.4	(2.3)
Zitten op niet-werkdag ***	7.1	(3.2)	6.9	(3.3)	6.2	(2.7)	6.7	(3.1)

*significant verschillend

Negatieve percepties

	Niet gebruikers Referentie	Maandelijks/wekelijks gebruikers		Dagelijks gebruikers	
	%	%	OR (95% CI)	%	OR (95% CI)
Ik vergeet vaak de sta-optie te gebruiken	79.9	88.0	1.85 (1.23–2.76)	46.7	0.22 (0.16–0.31)
De sta-optie is niet praktisch in gebruik	46.2	17.9	0.25 (0.18–0.35)	6.0	0.07 (0.04–0.12)
Ik beweeg al genoeg in mijn vrije tijd, dus staan op het werk is niet nodig	61.5	40.6	0.43 (0.32–0.58)	21.1	0.17 (0.12–0.24)
Het gebruik van de sta-optie leidt tot fysiek ongemak	77.3	55.8	0.37 (0.27–0.51)	35.9	0.17 (0.12–0.23)

Positieve percepties

	Niet gebruikers Referentie	Maandelijks/wekelijks gebruikers		Dagelijks	gebruikers
	%	%	OR (95% CI)	%	OR (95% CI)
Ik denk dat gebruik van de sta-optie acute fysieke problemen kan verminderen, zoals klachten aan het bewegingsapparaat.	54.4	68.9	1.86 (1.38–2.50)	83.8	4.34 (3.03–6.22)
Het gebruik van de sta-optie geeft me energie.	11.4	31.3	3.56 (2.41–5.25)	55.1	9.57 (6.46–14.18)

Wrap up

- Niet gebruikers
 - overall negatief over gebruik sta-optie
- Maandelijks/wekelijks gebruikers
 - grote potentie om gebruik te vergroten
- Dagelijks gebruikers
 - overall positief over gebruik sta-optie
- Wat leren deze profielen ons voor toekomstige interventies?
 - MAATWERK!

International Journal of
Environmental Research
and Public Health

Article

Long-Term Access to Sit-Stand Workstations in a Large Office Population: User Profiles Reveal Differences in Sitting Time and Perceptions

Lidewij R. Renaud ^{1,*} , Maaike A. Huysmans ¹, Hidde P. van der Ploeg ¹, Erwin M. Spekle ^{1,2} and Allard J. van der Beek ¹

¹ Department of Public and Occupational Health, Amsterdam Public Health Research Institute, Amsterdam UMC, Vrije Universiteit Amsterdam, Van der Boechorststraat 7, NL-1081 BT Amsterdam, The Netherlands; m.huysmans@vumc.nl (M.A.H.); hp.vanderploeg@vumc.nl (H.P.v.d.P.); erwin.spekle@arbo.unie.nl (E.M.S.); a.vanderbeek@vumc.nl (A.J.v.d.B.)

² Arbo Unie OHS, Diakenhuisweg 25, 2033 AP Haarlem, The Netherlands

* Correspondence: l.renaud@vumc.nl; Tel.: +31-(0)-20-4441709

Received: 25 July 2018; Accepted: 13 September 2018; Published: 15 September 2018

Abstract: *Background:* To decrease the detrimental health effects of prolonged sitting, the implementation of sit-stand workstations is a commonly used intervention for office workers. Most studies on this topic evaluated the effects of newly introduced sit-stand workstations. The objective of this study was to determine how often and how long the standing option is used and how the use of sit-stand workstations is perceived in office workers with long-term access to these workstations. *Methods:* Using an online survey, 1098 office employees responded to questions about frequency of usage of the sit-stand workstation, sitting time, physical activity, and positive and negative perceptions of the use of the sit-stand workstations. *Results:* Based on the frequency of use, three user groups were identified: